Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЛЮТОГО 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 23, 1983 No. 34. VOL. XC.

ВІДЗНАЧАТЬ 3-РІЧЧЯ УОК ЦЕНТРУ

Філядельфія, Па.(Х.Л.К.) — Цього місяця місцева українська громада відзначуватиме трирічне набуття модерного, просторого і репрезентативного Українського Освітньо-Культурного Центру.

Цей український осередок, який пишається багатогранною діяльністю і двері якого є відкриті для всіх проявів громадського, культурного чи освітнього життя міста Філядельфії, уможливив правдиву громадську дружність і професійну співпрацю. У його приміщеннях активно працює біля 20 організацій з надією, що в скорому майбутньому ціла українська зорганізована громада, знайде спільну мову і створить дійсний центр всіх прошарків українського життя міста Філядельфії.

Щоб гідно відзначити це замітне громадське досягнення, програмова референтура УОКЦ, головою якої є Віра Андрейчик, влаштовує в суботу, 26-го лютого ц.р., о год. 7-ій вечора Бенкет-бенефіс у великій залі Центру, який попередить коктейл о год. 6-ій вечора в конференційній залі.

Бенкетом проводитиме інж. Лев Яцкевич, загально відомий і шанований сеньйор української громади у Філядельфії, інженер-професіоналіст і видатний журналіст.

В програмі бенкету виступить світової слави пяніст-віртуоз Роман Рудницький та оперова співачка Марія Ясінська-Мурована, якій акомпаньює Джефрі Міллер.

Всі організації Філядельфії, як і громадяни, отримали запрошення на це свято.

Появилося нове число журналу „Рідна Школа"

Ню Йорк, Н.Й. (ШР). — Нещодавно тут вийшло нове число журналу „Рідна Школа" ч. 3 за грудень 1982 року.

В цьому числі журналу поміщено такі матеріяли „Пам'яті юнаків-героїв, замордованих під Крутами" Людмили Старицької-Черняхівської; „Про вшанування Української Гельсінкської Групи" з приводу шостої річниці УГГ та проклямації президента Роналда Реґена; „Національне виховання" Володимира Мацькова; „Материнське благословення" Миколи Понеділка; „Українська мова в Америці" Зиновія Квіта.

В розділі „На допомогу вчителеві" поміщено продовження з попердніх чисел статтей: Святослава Караванського „Екскурсія до лябораторії слова" та О. Мудрої „Навчання в третій клясі" — основний зміст лекцій у стислій формі, та А. Вовк „Про українських і американських оленів" — дещо „з термінології і номенклятури в школі". З матеріялів учительської конференції, яка відбулася 26 і 27-го червня 1982 року, в цьому числі надруковано: „Оргія" Лесі Українки Ірини Дибко, „Частини мови — дійові особи" Дмитра Грушецького, „Зорові посібники в школі українознавства" — ці матеріяли подали Олена Прийма, Анна Свіца та Олександра Мудра, „Роля співу на лекціях граматики в 4-ій клясі" Олександри Мудрої. Про діяльність Шкільної Ради за останній рік подано в стислій інформації „Пленарне засідання Шкільної Ради", а про кінцеві іспити в школах українознавства поміщено дописи Д. Еливів (у Рочестері, Н.Й.) та Нілі Стецьків (в Баффало, Н.Й.), а також статтю Володимира Микули „Тридцятиліття школи українознавства в Йонкерсі".

В цьому випуску поміщено також думки матуристів із школи українознавства в Йонкерсі, список шкільних підручників,виданих Шкільною Радою.тощо.

Журнал має 32 сторінки. Одне число коштує 2 дол. Замовлення слід надсилати: Educational Counsil — UCCA, P.O. Box 391, Cooper Station, New York, N.Y. 10276-0391.

Відбулась 48-ма Сесія Ради Митрополії УПЦеркви

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. (ДЮК). — В днях 9-10-го лютого ц.р., тут в конференційній залі Дому Української Культури при Осередку УПЦеркви в ЗСА, відбулась 48-ма Сесія Ради Митрополії.

Нарадами Сесії керував її голова Блаженніший Владика Митрополит Мстислав. Учасники нарад вислухали детальні звіти з пробленої в 1982 році праці членів Консисторії та голів центральних прицерковних організацій і установ, які існують при УПЦеркві, та на рекомендацію Контрольної комісії схвалила їхню працю. Рівночасно учасники Сесії затвердили проєкт бюджетів Консисторії та Семінарії Св. Софії на 1983 рік. Схваливши дотеперішню працю науково-богословських та видавничих установ Митрополії,присвячених 1000-літньому ювілею хрищення України, Рада Митрополії також обговорила докладний звіт представників УПЦеркви в ЗСА до Світового Ювілейного Комітету Тисячоліття хрищення України та на їх рекомендацію прийняла до відома програму праці цього Комітету, як базу для дальших підготувань до відзначення цієї величної події в історії Української Православної Церкви. Рівночасно Рада Митрополії ствердила, що святкування 1000-ліття хрищення України, як історичної події, повинно мати всеукраїнський характер.

Беручи під увагу, що в 1983 році сповниться 50 років з часу великого голоду, що його свідомо викликала Москва в Україні та під час якого в муках голодової смерти вимерло біля 7 мільйонів українців, Рада Митрополії звертається до всіх вірних УПЦеркви активно включитись в жалобні відзначення цієї великої трагедії українського народу. Такі жалобні відзначення відбудуться на Провідну Неділю, 15-го травня 1983 року, в Осередку УПЦеркви ЗСА в Савт Бавнд Бруку.

В організаційних та адміністративних справах Рада Митрополії прийняла ряд важливих постанов, які своєчасно будуть розіслані Консисторією до відома парафій та священослужителів УПЦеркви в ЗСА.

Померла Бронислава Шмаґала

Джерзі Ситі, Н.Дж. — До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла вістка з Парми, Огайо, що там в неділю, 20-го лютого ц.р., на 85-му році життя померла Бронислава Шмаґала, дружина покійного вже, довголітнього головного радного УНСоюзу Дмитра Шмаґали і мати теперішнього головного радного УНСоюзу Тараса Шмаґали.

Бронислава Шмаґала народилася 1898-го року в Угнові, повіт Рава Руська, в Західній України. До Америки прибула вона в 914 році а в 1916 році вийшла заміж за Дмитра Шмаґалу. Її муж помер в 1974-му році.

Покійна осиротила дочок Марію Бобечко та Стеллу Волощин, голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Янґставні, і сина Т. Шмаґалу разом з їхніми родинами.

Автомобільні фірми ЗСА і Японії підписали умову

Фрімонт, Каліф. — Тут під кінець минулого тижня президент відомої американської автомобільної фірми Дженерал Моторс, Раджер Б. Сміт, і президент японської фірми, що виробляє автомобілі марки Тойота, Ейджі Тойода, підписали умову, на підставі якої будуть вони спільно виробляти атомобілі, починаючи з 1984 року.

В умові не взято до уваги спілку автомобільних робітників в ЗСА і обидва президенти рішили покликати нових робітників до праці, а не дивитися на минулий договір між спілкою і Дженерал Моторс. На підставі того договору, фірма Дженерал Моторс, замикаючи свою фабрику у Каліфорнії десять місяців тому, обіцяла що буде покликувати робітників відповідно до їхнього стажу та років праці у фірмі.

Тепер президент Тойоти заявив, що його не зобов'язує цей договір і він може приймати нових робітників, не дивлячись на те, чи вони були давніше працівникима Дженерал Моторс. Значить, сотки робітників, яких звільнили десять місяців тому, будуть змушені просити про прийняття так само як і інші безробітні, які старатимуться дістати одну із 3,000 робіт при виробі нових компактних автомобілів.

Згідно з підписаною умовою обидві фірми будуть мати по 50 відсотків інвестицій у цьому фінансовому пляні, але коли йдеться про сам виріб авт та приймання робітників, президент Дженерал Моторс заявив, що представник Тойоти буде, директором фабрики і тим самим буде мати рішальне слово у всіх цих справах.

Поминення при підписуванні договору спілки автомобільних робітників може викликати конфлікт, який треба буде розв'язувати через Департамент праці. Вислід його не відомий тому, що контракт Дженерал Моторс з робітничою спілкою є важний лише до вересня 1984 року. Якщо фабрика розпічне нові праці після того реченця, не буде правної причини до скарги спілки на бувших хлібодавців.

Вшанують Валентину Переяславець у її 75-річчя

Валентина Переяславець (посередині) із своїми славними учнями (зліва) Рудольфом Нуреєвим, Еріком Бруном, Марго Фонтейн і Карлею Фраччі.

Шість років тому щоденник „Свобода" на своїх сторінках відзначив 50-річну славну діяльність прімабалерини Валентини Переяславець.

Тоді ж було відзначено 25-річчя її педагогічної праці в американському балеті, відомому Американському балетному театрі в Ню Йорку. Спеціялізована нюйоркська преса, такі публікації, як „Денс Нюз" та „Денс Меґазін", майже свої повні числа присвятили цій українці — блискучому педагогові, що їй в той час „не було рівні", як учительці балету.

За „Свободою" і інші українські періодики присвятили теж увагу ювілеєві проф. В. Переяславець, підкреслюючи її великі заслуги зокрема для української культури.

Це вже в році 1926 В. Переяславець стала красою української балетної сцени, коли в ролі Сванільди з балету „Копелія" Деліба завоювала собі звання і становище безконкуренційної прімабалерини, спочатку в Харкові, пізніше на виїздах до Києва, Одеси і скрізь по Україні і поза її межами. Зеніт її творчости — Львівський Театр Опери і Балету. Перебуваючи у Львові вже з 1939 року, поруч з клясикою західньо-европейською, вона віддає багато уваги репертуарові українському, і вже тоді в головних зарисах намічується її майбтня педагогічна діяльність, вона допомагає молодим адептам балетного мистецтва у їхній нелегкій зате вдячній професії.

Далі прийшла еміґрація. Поруч з балетними виступами на різних сценах, вже з Інґольштадту, знали Валентину Переяславець не тільки, як незрівнянну прімабалерину, але й чудесного педагога: це в Інґольштадті вона зорганізувала свою першу власну Балетну школу, де розпочала інтенсивно передавати танечний багатющий досвід і вміння рідній українській молоді і дітям.

Цю ж діяльність продовжувала В. Переяславець в Америці, де також протягом кільканадцяти років вела Балетну школу на українському „давнтавні" в Ню Йорку, у Філядельфії чи в Нюарку. Навіть тепер, коли ось великому корифеєві Балету сповняється 75 років від народження, проф. В. Переяславець далі працює, дає лекції, веде танечні практичні семінари і є влітку „візитуючим професором" для Літньої Балетної Школи Роми Прийми-Богачевської на „Верховині", оселі Українського Братського Союзу, тощо.

Тут, у Ню Йорку, розпочалася в 1951 році її праця для американського балету, яка не припинялася протягом чвертьстоліття. Серед імен її учнів є такі балетні „суперстарс" — зірки першої величини, як Марґо Фонтейн, Ерік Брун, Карл Фраччі, Рудольф Нуреєв і багато-багато інших імен з балетного світу.

Для прикладу ось тільки

(Закінгення на стор. 4)

СОВЄТСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ ПРИЛУЧУЮТЬСЯ ДО АФГАНЦІВ

Ню Йорк, Н.Й. — У щотижневій телевізійній програмі „20/20", яку висвітлює сітка Ей-Бі-Сі, передано інтерв'ю, американського журналіста Билла Редекера із шістьма молодими вояками совєтської армії, що перебуває на терені Афганістану, які здезертирували та тепер прилучилися до афганських повстанських відділів. Інтерв'ю, що відбулося декілька тижнів тому у повстанському таборі недалеко місцевості Кандагар у південній східній частині Афганістану зорганізувала американська організація Фрідом Гавз, яка займається питаннями прав людини.

Всі совєтські вояки, з якими говорив американський репортер, вияснювали, що їх вислали до Афганістану під претекстом, що там вони будуть боротися із чужоземними найманими вояками. Коли вони побачили самі, що таких немає і що населення Афганістану не бажає мати на своїй території совєтського війська, вони перейшли до повстанців. До переходу спонукав їх також факт, що совєтські війська забивають жінок та дітей, а вони не хотіли до того прикладати своїх рук.

Дезертири походять з різних частин СССР, два зі Середньої Азії, та усіх їх тепер вчать мусулманської релігії. У розмові з американським кореспондентом дезертири розповідали також про слабу мораль совєтських військ в Афганістані і про те, що всюди находяться відділи, які мають хемічні засоби боротьби.

Чотири з дезертирів висловили зацікавлення перенесенням до ЗСА і речники Фрідом Гавз звернулися вже до державного секретаря Джорджа П. Шулца з пропозицією перевезти їх до ЗСА.

РЕЛІГІЙНИЙ ІНСТИТУТ ВИСТУПАЄ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЦЕРКОВ

Ню Йорк, Н. Й. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з середи,16-го лютого,поміщена ширша стаття про діяльність і ріст нової організації, яку заснували перед двома роками під назвою Інститут для релігії та демократії. В Інституті зібралися члени всіх християнських релігій, зокрема священики, які не погоджуються з теперішнім становищем американських Церков до світової політичної ситуації та з політичною активністю великого числа священиків, які не проявили себе на релігійному полі.

Члени Інституту закидають явно американським Церквам неґування демократичних принципів у їхніх міжнародних стосунках, а рівночасно симпатії до лівих політичних груп на терені ЗСА. В опінії основників Інституту настанова провідників американських Церков є надто просовєтська і часто-густо антиамериканська. Вони стверджують що провідники Церков мовчать та не обороняють релігійної свободи в країнах, які є під совєтським ярмом.

Цікаво, що серед провідників нової організації находяться священики і світські активісти,які пробували у своїх Церквах безуспішно спинити теперішню політику та ліві симпатії. Політичні дорадники Інституту — це бувші члени радикальних студентських організацій з 1960-их років Дейвид Джессуп і Пенн Кембл. У першого зміну його поглядів викликав факт, що Методистська Церква допомагає фінансово лівим політичним організаціям, а П. Кембл є організатором Фундації для демократичного вишколу. Обидва вони є членами малої політичної партії соціял-демократів, яка відома із своєї протисовєтської настанови.

Речники Національної Ради Церков гостро виступають проти цієї нової організації, а зокрема проти закидів її щодо політичної діяльности Церков.

Д-р О. Рудзік став членом Онтарійської ради

Торонто, Онт. (КУК). — Екзекутива торонтонського Відділу Комітету Українців Канади подає до відома українській громаді Канади, що 30-го січня ц.р. прем'єр Онтаріо Вілліям Дж. Дейвис і його кабінет затвердили призначення д-ра Ореста Рудзіка на заступника предсідника Онтарійської дорадчої ради в справах багатокультурности та іміґрації.

Д-р Рудзік, правник по професії, теж викладач на Торонтонському університеті. Він є заступником голови Централі КУК.

У світі

ПРОМИСЛОВЕ МІСТО на річці Кама в Татарії, СССР, яке колись називалося по-російськи Набєрежниє Челни, від 22-го листопада минулого року постановою президії Верховної ради СССР переіменоване на Брежнєв. Це місто має понад 50,000 мешканців і відоме своїм автомобільним заводом Камаз, який виробляє великі вантажні автомобілі. В місті є також інші машинобудівельні підприємства.

ЯК УЖЕ ПОВІДОМЛЯЛОСЯ в пресі, в північносхідньому стейті Індії Ассамі під час виборів, які тривають уже четвертий тиждень, безпорядки, боротьба між національними і релігійними групами триває далі і поширюється. За минулі два тижні було вбито понад 150 осіб. Місцеве населення індусів протестує проти напливу мусулманських іміґрантів з інших стейтів і включення їх до списків виборців стейту Ассам. Дуже часто саме мусулманські іміґранти є нападаючою стороною.

ПОЛЬСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ суд у Варшаві засудив у четвер, 17-го лютого, Збіґнєва Ромашевского на чотири і пів року ув'язнення за створення нелегальної радіостанції та, як написано в протоколі суду „розповсюдження неправдивої інформації". Збіґнєва Ромашевского, який є дисидентом і одним з найсвідоміших активістів забороненої профспілки „Солідарність", разом з іншими його співробітниками обвинувачували в підривній антиурядовій діяльності. Суд над цими активістами „Солідарности" відбувся у Варшаві при закритих дверях і тривав три тижні.

СОВЄТСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ коментатор високого положення відвідав Пекін. Західні дипломати допускають, що його відвідини можуть бути пов'язані з останньою подорожжю державного секретаря Джорджа Шулца до Пекіну. Офіційний коментатор газети „Ізвєстія" Александер Бовін є першим високим совєтським журналістом, який відвідав Китай від часу розриву між цими двома країнами в 1960 році.

ВОЛТЕР МОНДЕЙЛ БУДЕ КАНДИДУВАТИ

Волтер Мондейл

Ст. Пол, Мінн. — Волтер Ф. Мондейл, колишній заступник президента Джиммі Картера, заявив в понеділок, 21-го лютого ц.р. у спеціяльній промові, що він буде кандидувати на пост президента у наступній каденції. Свою промову він виголосив тут в столиці стейту Міннесота, з якого він вже двічі був вибраний сенатором, в присутності біля 1,000 приятелів, між якими була також вдова по сенаторові Гюбертові Гамфрі.

В. Мондейл уважає, що він є готовий бути президентом ЗСА та що має до того всі дані. Його певність підтримують члени Демократичної партії, де панує загальне переконання, що він є найкращим кандидатом та що саме його буде демократична партія висувати як свого представника.

У попередніх виборах 1976 і 1980 року Волтер Мондейл вів передвиборчу кампанію для Дж. Картера і прилюдно заявляв, що він не має охоти сам на цей пост кандидувати. Коли тепер прилюдно проголосив, що він є кандидатом і є готовий до цього завдання, то пояснює це тим, що набрав в останніх роках досвіду і знання саме у попередніх виборчих кампаніях та опісля як заступник президента впродовж чотирьох років.

У своїй 25-хвилинній промові В. Мондейл порушив понад 20 різних проблем, але ні разу не вживав як прикладу партійного подiлу чи критики президента Роналда Регена, як арґументів для своєї кандидатури. Він є переконаний, що ті, які будуть його підтримувати є зацікавлені у розв'язці проблем на майбутнє, а не у критиці минулого.

Аналітики кандидатів на президента стверджують, що В. Ф. Мондейл має великі можливості, тому що має піддержку біля 75 багатих демократів, які обіцяли йому грошові фонди так потрібні на виборчу кампанію. Він має повну підтримку своєї родини та добре вишколеного апарату співробітників. Все це вказує на те, що він буде найповажнішим кандидатом у 1984 році.

В Америці

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД визнав винним відомий журнал „Нейшен" за видрукування виімків із спогадів колишнього президента Джералда Форда, заки вони були опубліковані. Тим редактори журналу нарушили авторські права, які в ЗСА є дуже строго придержувані.

СЕНАТОР ҐЕРІ ГАРТ з Кольорадо повідомив пресу, що він буде кандидувати на пост президента ЗСА від Демократичної партії. Крім цього ще кандидуватимуть сен. Елан Кренстон, Волтер Мондейл, Джан Ґленн і правдоподібно інші політичні діячі.

АМЕРИКАНСЬКІ ШКОЛИ починають вживати „робота", який інфорує батьків, що їхні діти відсутні з лекцій. „Робот" — це спеціяльний компютор, що реєструє неприсутніх дітей і передає вістку до їхніх батьків. Такі компютори вживають вже в Ню Йорку, Чикаго і Каліфорнії, де відсутність учнів є найбільша.

ПОЛІЦІЙНИЙ ЗВІТ в Ню Йорку виказує, що одна четверта всіх вбивств є зв'язана з вживанням наркотиків. Звіт виказує, що в 1981 році на 1,832 убивства 393 були пов'язані з наркотиками, в тому 160 вбитих — це були торгівці наркотиками.

МУРИНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „Амстердам Нюз", що появляється в Ню Йорку у Гарлемі, стоїть перед великими фінансовими труднощами, які поглибив страйк 38 його працівників, що триває вже від 1-го лютого ц.р. Співробітники щоденника почали страйк, як протест проти чотирьохденного тижня праці, який власники щоденника запропонували для ощадности і щоб не звільняти нікого з працюючих. Наклад щоденника зменшився від 1970 року з 90,000 до 50,000 примірників.

ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ФІРМА Еквітебл Лайф Ашшуренс повідомила, що буде будувати в Ню Йорку новий хмародер на 54 поверхи, який буде знаходитися на Сьомій авеню між 51-ою і 52-ою вулицями. Кошти побудови визначили на 175 мільйонів долярів.

ВОДІЇ АВТОБУСУ Ґрейґавнд та вантажного авта, що минулого місяця спричинили катастрофу в стейті Ню Йорк, у наслідок якої згинуло троє людей, стоять перед судом за необережну їзду. Водій автобусу ще також буде відповідати за порушення швидкости до 65 миль на годину там, де дозволено тільки 55 миль.

В КАТОЛИЦЬКІЙ ДІЄЦЕЗІЇ Ню Йорку буде в наступних двадцяти роках на 50 відсотків менше священиків, як є тепер. Це буде вимагати великих змін у веденні парохій та цілої праці з католицьким населенням міста і околиці. Відповідні студії та дискусії над тією проблемою вже розпочалися.

НА ПІДСТАВІ ДОСЛІДІВ ствержено, що в ЗСА 68 відсотків дозрілого населення читає принайменше одну газету денно, а 24 відсотки також один з популярних тижневиків, що подають політичні вістки. 56 відсотків дорослих кожного дня дивиться на вечірні новинки на телевізії.

КОНҐРЕСМЕН КЛОД ПЕППЕР, голова Комісії процедур в Палаті Репрезентантів, заявив, що Конґрес не повинен підносити віку, в якому працюючі особи повинні відходити на пенсію. Одначе Крайова комісія для соціяльного забезпечення, яка рекомендує компромісовий плян для врятування пенсійних фондів соціяльного забезпечення, пропонує піднести вік з 65 до 68 року життя. На думку Комісії, підвищення віку відходу на пенсію забезпечить фонди соціяльного забезпечення на наступне сторіччя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Pos' 'aid at Jersey City, N.J.

Інфільтрація етнічних груп

Ревеляції „Ню Йорк Таймсу" в минулому тижні про зріст злочинности в ЗСА після масового напливу сюди, до Ню Йорку (також Філядельфії, Чикаґо й Лос Анджелесу) жидів із Совєтського Союзу, здивували постільки, що саме іміґранти жидівського роду, які видісталися з СССР під формальним претекстом або переїзду до Ізраїля або з'єднання з своїми родинами на Заході, належать в масі до найспокійніших і найсолідніших елементів. Вони отримують подорозі на етапі у Відні, поважну грошову допомоґу і не приїздять до Америки голі-босі, як це було з великою більшістю українських „переміщених осіб", що їх переселював до країн Північної Америки головно наш ЗУАДК. Працюють, включаються в американське життя, засновують власні підприємства, виховують дітей. Тому аж дивно читати, що ФБІ вписало вже у свої реєстри 400 новоприбулих жидів, які поселилися головно в одній дільниці Бруклину в Ню Йорку та належать до своєрідної нової злочинної „мафії". Пригадується історія із приїздом до Америки весною 1980 року кругло 125,000 кубинців: це сталося в наслідок проголошення Фіделем Кастро „амнестії," яка водночас дозволила звільненим виїхати до Америки, яка прийняла тих ніби втікачів на волю згідно з написом на Статуї Свободи. Але швидко виявилося, що це був пляновий маневр кубинського комуністичного режиму, щоби позбутися найгіршого, злочинного елементу і переслати його до Америки – щоб створити Америці новий внутрішній клопіт. Виходить, що це нова політика кремлівських володарів, щоб не так іти назустріч тим своїм громадянам, які прагнуть виїхати за кордон, як радше під покришкою гуманітарного підходу до петиції на виїзд — інфільтрувати жидівську громаду в Америці злочинними елементами, щоб і ту громаду дискредитувати і мати тут збільшений свій апарат.

Про те, що однаково в американському суспільстві, як особливо в усіх існуючих на цьому терені етнічних групах є совєтські аґенти, кожний з них з особливим вишколом та особливими завданнями, про це немає здається, ніякого сумніву. Писали про це і пишуть різномовні газети й журнали, писали вже найавторитетніші особи, з кого насправді складається совєтський дипломатичний корпус в різних країнах світу, зокрема в Об'єднаних Націях. Подавано непропорційно великі цифри совєтських службовців в різних функціях і в різних установах, підприємствах і аґенціях в більшій чи меншій мірі залежних від керівних чинників в Москві. Не раз і не двічі у різних наших часописах писалося, що сучасні невтішні відносини в нашій громаді створились напевно також під впливом чужинецької аґентури. Сумні преceденси з різними іншими політичними еміґраціями, включно з польською еміґрацією у другій половині XVIII сторіччя після розподілів Польщі, і в опозиційній супроти царського режиму російській еміґрації (есдеки і есери), як теж такі сумні епізоди з розмірно недавньої історії Америки, як засудження високого урядовця Державного департаменту Альжира Гісса за кривоприсягу в наслідок наполегливих заходів тоді ще сенатора Ричарда Ніксона, що закидав Державному департаментові, що він інфільтрований ворожою аґентурою. — всі ці й безліч інших прецедентів доводять до логічного висновку, що всі існуючі у вільному світі етнічні групи з родовим коренем на теперішній території СССР — є інфільтровані аґентурою. Зрештою, це явище, так мовити, „нормальне", так само, як „нормальними" і незмінними є існування і діяльність військових розвідок.

Суть кожної чужинецької аґентури у тому, що вона діє для інтересів своїх працедавців — проти інтересів даної країни чи даної етнічної групи. Здоровий інстинкт громади і її конструктивні сили — це єдиний спосіб, який зводить на нівець намагання чужинецьких аґентур. Злочинною акцією, яка порушує закони, займаються державні органи безпеки — в Америці поліція і ФБІ, інколи у співпраці з Сі-Ай-Ей — розвідчою аґенцією, яка діє поза кордонами країни. Ні одна етнічна група в Америці і поза нею в діяспорі не має власної контррозвідки, тому боротьба проти аґентур страшенно трудна чи просто неможлива. Єдиним критерієм, яким можна тут користуватися, є дія: чи дана людина або дана група людей діють на добро чи зло громади й народу. Недобре діється, коли хтось — один діяч — чи одна група утотожнюють свою амбіцію і свій інтерес, свою ідеологію, з цілим народом. Недобре діється теж, коли дискусія про актуальні пекучі суспільні проблеми сходить на персональні рейки і приймає образливо-лайливий тон. Коли б такого не було, не були б страшні й чужі аґентури. В українській громаді в ЗСА, славити Бога, нема „ґенґів" — зорганізованих озброєних груп ані теж немає „ мафії", про яку пише „Ню Йорк Таймс" на адресу вже не італійців, а жидівських іміґрантів. Це внутрішня проблема ЗСА, яку Америка напевне переборе.

Анатоль Камінський

ПУСТОСЛОВНІ МОВНО – ПОЛІТИЧНІ „ЗБЛИСКИ" АНДРОПОВА

У кремлівському „палаці з'їздів" відбулося 21 і 22-го грудня м. р. урочисте засідання ЦК КПСС, ВР СССР і ВР РСФСР, присвячене 60-річчю СССР. Після його відкриття К. У. Черненком, головну програму промови „60-річчя СССР" виголосив, як і треба було сподіватися, сам Андропов. Схвалюючи продовження дотеперішнього курсу „ленінської національної політики", він зокрема підкреслив, що національне питання... успішно розв'язане, розв'язане остаточно і безповоротно; вперше в історії багатонаціональний склад країни перетворився з джерела її слабості в джерело сили і процвітання".

Але чи справді так? Не вспіли були присутні на залі ще добре оплескати це його „категоричне ствердження", як сам Андропов водноразь заговорив про проблемні труднощі, важкі неув'язки і складні прорахунки в стосовній ділянці. „Життя показує, — почав він, — що економічний і культурний прогрес усіх націй і народностей супроводиться неминучим зростанням їх національної самосвідомости. Це — закономірний, об'єктивний процес. Важливо однак, — підкреслив він, — щоб природна гордість за досягнуті успіхи не перетворилась у національну чванливість або зазнайство, не породжувала тенденції до відособлености, зневажливого ставлення до інших націй і народностей. А такого роду негативні явища ще зустрічаються. І було б неправильно пояснювати це тільки пережитками минулого. Їх живлять часом і наші власні прорахунки в роботі. Тут, товариші, немає дрібниць. Тут важливим є все — і ставлення до мови, і до пам'яток минулого, і до трактування історичних подій, і те, як ми перетворюємо села і міста, впливаємо на умови праці і життя людей".

Як звичайно, не прийшлось дуже довго ждати на повторення і коментування цих думок у совєтській пресі. У скорому часі вони найшли свої „відлунні зблиски" перш усього у „серйозних", унапрямлюючих соціологічно-політичних статтях. До таких треба зарахувати зосібна артикул проф. Ф. Горовського, доктора історичних наук у „Радянській Україні" з 1-го лютого ц. р. п. н. „Культура міжнаціонального спілкування". Дефініюючи її, як „сукупність принципово нових норм і критеріїв, якими повинно керуватися соціялістичне суспільство", він визначає її „основні риси на сучасному етапі міжнаціонального спілкування" „зрілою інтернаціональною свідомістю", „розвинутим почуттям приналежности до єдиного радянського народу" і „виробленням навичок співжиття в багатонаціональному колективі". В такому розумінні „культура міжнаціонального спілкування є невід'ємною частиною загальної системи соціялістичної культури в її широкому розумінні" і „творить серцевину" у „творенні безклясового суспільства і водночас безклясових соціялістичних націй". На думку Горовського, цілий цей процес є складним і вимагає „продуманої, науково обґрунтованої національної політики, вищого рівня міжнаціонального спілкування". Це, власне, і має дати сучасна культура міжнаціонального спілкування, яка дозволить „успішно поборювати прояви національної чванливости і зазнайства, арґументовано викривати різні національно-обмежені установки, як от недооцінка інтернаціональних успіхів соціялістичних націй, ототожнення інтернаціоналізації з денаціоналізацією, а всього національного з національним специфічним" ітп.

Перегукуючись з Андроповим, Горовський водночас підкреслив, що „важливим джерелом піднесення культури спілкування націй є максимальне використання мовного фактора, здійснення курсу партії на забезпечення рівноправности мов, що їх нараховується в нашій країні понад 130, на всіляке сприяння їх розвиткові та взаємозбагаченню..." І зараз же після того, за одним подихом, він не забув додати про „створення необхідних умов для оволодіння російською мовою, яка природно увійшла в життя мільйонів людей будь-якої національності".

Безпосередньо після цього Горовський закрутив, щоправда, колесо знову в дещо інший бік, стверджуючи, що „позитивною тенденцією є також потяг інонаціональних груп в республіках до оволодіння мовою корінних націй, серед яких вони живуть. Так, за переписом 1979 року, понад 4 млн. чоловік неукраїнської національності визнали українську мову рідною або другою мовою, якою вільно володіють".

А для підтвердження своїх виводів, він постарався зацитувати грубим шрифтом Леніна із його „До питання про 'автономізацію', або національності" з грудня 1922 року: „Ніщо так не затримує розвитку і зміцнення пролетарської класової солідарності, як національна несправедливість, і ні до чого так не чутливі національні, як до почуття рівності, хоча б навіть у формі жарту, до порушення цієї рівності своїми товаришами — пролетарями". В переконанні Горовського „ці заповітні слова Леніна

(Продовження на стор. 3)

У книжці „За Сян" ожили княжі часи

У Коломиї в 1928 році накладом в-ва „ОКА", вийшло історичне оповідання для молоді з кінця X і початку XI сторіч, на тлі землі і народу лемківського, „За Сян", автор Іван Филипчак.

У — Слові до читачів Видавництво „ОКА" пояснює, що „Оповідання І. Филипчака 'За Сян' дає нам світлу картину розквіту русько-української держави за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого, коли то Київ по величині, багатстві й славі був другою після Царгороду столицею на сході Европи, а кордони тої величезної держави тяглися далеко на схід і захід".

Понад півсторіччя, бо вже 54 роки, пройшло від появи книжки, пролежала вона на полиці призабута. Але з карток першої книжки, пожовклих — часом надщерблених, — ще раз заговорили події описані вірним сином Лемківщини Іваном Филипчаком. Заговорили, бо Фундація Дослідження Лемківщини перевидала в 1982 році книжку „За Сян". У передмові головний редактор Іван Гвозда пояснює, що: „Історична повість 'За Сян' являється частиною літературної спадщини Лемківщини", а дальше подає причину чому Фундація Дослідження Лемківщини взяла на себе шляхетний обов'язок перевидати призабуту книжку:

„Фундація Дослідження Лемківщини рішила перевидати цей твір історика крайознавця Івана Филипчака, щоб спричинитися до звеличання 1000-річчя хрищення України. Також присвячується перевидання цього твору 35-річчю вивезення лемків з Лемківщини на польське заслання".

І таким чином книжка ожила, на її сторінках заговорить із Сибіру, з незнаної могили автор — Іван Филипчак. Його думки в цій книжці розхвилюють почуття гордости за величаве минуле Русі-України, і розхвилюють призадуму над тим горем, що прийшлось переживати Русі тоді, ще й по сьогодні йому кінця не видати...

У книжці „За Сян" не лише описані події із історичних часів Княжої Русі, що їх часто пояснюють записки із таки польських істориків, у ній ще описані такі події, що впливатимуть на позитивні прикмети характеру молодої людини: бути хоробрим і прямувати до єдности в народі й з'єднання усіх земель України в одну незалежну, вільну державу!

Книжка „За Сян" має 110 сторінок, обкладинка своїм кольором нагадує зелену Лемківщину. Зміст книжки поділений на розділи, що удогіднює і улегшує читання та засвоєння, для шкільної молоді, зокрема у клясах історії.

Так, чомусь, мало в нашій літературі книжок на тему княжих часів, тому привітаймо другу появу історичного оповідання „За Сян", яка з усіх часів чи не найактуальніша під цю пору своїм змістом.

Тому ходімо на зустріч словам автора у книжці, повернімо сторінки історії, читаймо, як то по прийнятті християнства:

„За заходом священика Прокопа, поставлено в Сяноці першу церкву Христову во ім'я св. Івана Хрестителя, нині зветься те місце 'пляц свентего Яна'... Від раннього рана від першого проміння ясного сонця до самого полудня дзвонив маєстатично Прокоп, дзвонив поважно, давав знати лемкам, щоби спинили на якесь велике діло до Сянока.... Прокоп говорив з ними. Його слова: не-дай-те-ся три-май-те-ся не-дай-те-ся три-май-те-ся!! ...Слова Прокопа помогли лемкам осягнути найбільше щастя на землі, бо злучили їх з великими руськими племенами в одну велику державу Русь-Україну".

Відтак автор описує як у з'єднанні жилось добре народові Русі-України поки не закралось лихо, може й з вини таки збайдужілости у національному питанні: — „За п'ятсот літ свобідного життя пустили до себе зі заходу малу сиґнатурку яка зачала їм цьвірінькати... Прокоп засумував — гіркими слізми заплакав... мучився довго аж йому серце пукло. Сеї ночі упав з високої вежі і зарився в ній на віки... Але не навіки, бо останки племен лемків вірять, що прийде час, Прокопа дістануть, збудують йому вежу і повісять знову на тім місці де колись ґомонів: не-дай-те-ся три-май-те-ся три-май-те-ся. Але перед тим мусять наново злучитися зі своєю Матірю Русею-Україною".

Ось так уводить автор Іван Филипчак читача у віру в перемогу, його хист в літературній творчості — це в добірний спосіб унапрямлювати думки у позитивних висновках. Також він вміло звертає увагу, які фатальні наслідки бувають, коли у мужів держави не вистачає сили волі, коли вони піддаються впливам нещирого сусіда...

Тому книжка „За Сян" повинна бути у руках нашої молоді для виховного і усвідомлюючого впливу на будову світогляду. Іван Филипчак є автором чималої кількости історичних повістей. Є надія що вкоротці перевидадуть і другу його книжку „Дмитро Детько" — історичне оповідання із часів короля Юрія II і перші пляни Казимира Великого...

І. Д.

Василь Лучків

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ТА МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА У ФРАНКФУРТІ

Уже від 34-ох років відбувається щорічно у Франкфурті, Західня Німеччина, міжнародна виставка книжок, або, як її популярно називають, Франкфуртський книжковий ярмарок. Останній ярмарок відбувся минулого року в першій половині жовтня. У ньому брало участь коло 5,500 видавництва із 86 країн світу і складалася вона із 280,500 книжок, із яких 84,000 були нові видання. Статистика надзвичайно імпозантна, а коли взяти до уваги надзвичайно високу ціну сьогоднішніх видань, то й досить багата.

Франкфуртський ярмарок щодругий рік прибирає собі певний клич-тему. Останній ярмарок проходив під кличем „Релігія", поділений на дві частини: „Релігія недавнього минулого в сьогоднішньому світі" та „Релігії світу". У зв'язку із цим, на ярмарку були дві великі міжнародні виставки книжок, присвячені виключно релігіям світу. А відвідувач ярмарку також мав нагоду брати участь у панелях-дискусіях на такі теми як: „Релігія — спонука до миру чи війни"; „Релігія і революція", „Коаліція релігій", та багато інших, більше або менше формальних дискусій на тему релігій світу.

Книжковий ярмарок відбувається у постійних будовах світової слави ярмарків та виставок міста Франкфурту. Складається він з вісьмох великих заль, які містять у собі приблизно 25 миль книжкових станицьстолів та біля 75 миль полиць на книжки. Його відвідує приблизно 175,000 глядачів денно, які мають змогу оглядати видання майже на всіх мовах світу. Кажу „майже", бо хоч якби відвідувач старався віднайти українську книжку, то зусилля його — даремні. Книжок друкованих українською мовою, на ярмарку у Франкфурті не було. І хоч совєти у своїх програмах голосили, що у них є „книжки із Совєтського Союзу", то книжок, писаних українською мовою у них не було.

Коли ми вже перестали дивуватися політиці Совєтського Союзу відносно присутности української книжки на міжнародній виставці, то мусимо запитати: „А де були українські закордонні видання, що не подбали, щоб українська книжка була гідно заступлена на цій виставці? Бо чейже ж поляки, крім виставки книжок із комуністичної Польщі, мали також виставку під кличем „Нецензурована Польща", яка обнімала польські видавництва у вільному світі. І як було прикро почути від них „а де українські видавництва?" А ще прикріше це питання звучало від хорватів, словінців та македонців, які також, крім виставки юґославських комуністичних видань, мали виставки всіх їхніх видавництв у вільному світі.

І знову питання: „Чому українська громада не була заступлена на цій виставці-ярмарку?" Невже ж ми та наші видавництва не бачать важливости нашої участи у міжнародних книжкових виставках чи ярмарках? А участь ця надзвичайно важлива. Бо хоч би тільки мала частина відвідувачів такої виставки-ярмарку зупинилась при українському столику-виставці, то пропаґанда, а то й популярність української книжки буде така велика і широка що в десятки перевищить цю незначну суму грошей, що треба заплатити за місце на таких виставках-ярмарках. А відвідувачі напевно зупиняться, бо українська книжка буде для них щось, що не засмічене червоною партійщиною. Тут тільки треба людей доброї волі, які не тільки говорять чи пишуть про важливість української книжки у вільному світі, але які готові допомогти популяризувати її своєю власною працею чи фінансовою допомогою.

Ми не сумніваємося, що такі люди в нашій громаді є. Також не сумніваємось, що наші видавництва переберуть на себе провідну ролю репрезентації української книжки на міжнародних виставках та зокрема на Франкфуртському книжковому ярмарку. Очевидно, що популяризація української книжки, а через неї й ширення правди про Україну та її народ є національним обов'язком кожного із нас. Тому ми закликаємо СКВУ та всі наші наукові установи (НТШ, УВАН, УВУ, УГНІ, та інші), нашім УВУ, УКУ, УГНІ, та інші), наші суспільно-ґромадські організації, організації молоді, наші політичні угрупування, а то й поодиноких людей доброї волі включитися до переведення цього благородного діла. Не забуваємо тут і наших Церков і просимо, щоб церковна ієрархія підтримала цю нашу пропозицію. Тим більше, що багато і духовенства провадить досить живу видавничу діяльність.

Цьогорічний книжковий ярмарок відбудеться у Франкфурті від 12-го до 17-го жовтня. Здавалося б, що часу ще багато. В дійсності його навіть дуже мало, бо вже в березні треба зголосити нашу участь у ярмарку. З огляду на це, Фундація Українського Вільного Університету, з рамени якого автор цих рядків відвідав

(Продовження на ст. 3)

В ЮҐОСЛАВІЇ СУД засудив 23 місцевих альбанців на різні строки ув'язнення, від 1 до 14 років, за змову утворити окрему незалежну від Юґославії Альбанську республіку з частини сучасної Юґославії, заселеної альбанцями.

Михайло Лоза

ПАМ'ЯТІ ТЕТЯНИ З КНЯГИНИЦЬКИХ—ДУШЕНКО

I.

Кожного разу, коли беру участь у похоронах, виринає у мене думка: який же то прецінний скарб складаємо кожночасно до гробу? Так, кожна людина — це скарб, коли брати до уваги її талант, її освіту і знання, її досвід, характер, коли брати до уваги її позицію в родинному і суспільному житті. Така думка виринула у мене і в часі похорону бл. п. Тетяни Княгиницької-Душенко, яка померла в суботу дня 4-го вересня 1982 року в Баффало. Похоронено її у вівторок, 7-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Матея у підбаффалівській місцевості Вест Сенека.

Остання дорога Покійної вела від похоронного заведення Ольги Слотюк до церкви св. Миколая, а згодом — на згаданий цвинтар.

У двох днях перед похороном, у неділю й понеділок, у похоронному заведенні були відправлені панахиди за спокій душі Спочилої. Панахиди, як теж і похоронні відправи в сам день похорону, відслужив о. д-р Павло Івахів. Не зважаючи на робочий день, у похороні взяла участь досить велика кількість людей, і то не тільки місцевих, але й позамісцевих. З дальшої родини у похороні взяв участь двоюрідний брат Покійної — Северин Княгиницький з дружиною Марією, з Дітройту.

У церкві, після похоронних богослужень, Покійну попрощав на дорогу у вічність о. д-р Павло Івахів. Звернув він увагу на благородні прикмети характеру бл. п. Т. Душенко, на її позитивне відношення до віри й Церкви.

На цвинтарі Покійну попрощали: Ярослава Борачок (від 49-го Відділу Союзу Українок, до якого Покійна належала) і д-р Михайло Лоза (від Відділу УККА).

Зворушливий був момент опечатання гробу землею, що її муж Покійної Т. Душенко привіз із собою з України, подаючися на еміґрацію.

Після похорону відбулася тризна в залі школи св. Миколая. Під час тризни промовляли: Мар'ян Борачок і Ярослав Пришляк. Перший говорив як мистець про мисткиню, другий — як голова Пластової Станиці — підкреслив прихильне відношення Покійної до Пласту і згадав про її співпрацю з тією організацією молоді. Тризна розпочалася й закінчилася молитвою, що її провів о. д-р Павло Івахів. При закінченні тризни о. Івахів ще раз присвятив Покійній декілька слів. Цим разом звернув він увагу на гармонійне життя в родині Душенків.

* * *

Нав'язуючи до початкових думок цієї посмертної згадки, додам, що в особі бл. п. Тетяни Душенко українська спільнота втратила цінну людину. Її цінність заключається в її талановитості, в її різногранній освіті і тим самим у різногранному знанні, в її — без закиду — характері. Щодо характеру, слід звернути увагу на одну його рису, — на надто велику скромність бл. п. Тетяни Душенко. Через цю скромність саме, український загал аж надто мало знає про бл. п. Тетяну, мало знає про її цікаве, багате на факти (при тому іноді і болючі факти) життя. Супроти цього буде доцільним зупинитися хоч би на деяких важливіших моментах у її житті. На докладнішу біографію не дозволяють рамки газетної статті, а подруге — і мені самому багато деталів її життя — не знані. Живуть ще люди, які зустрічалися з Т. Княгинецькою-Душенко на різних відтинках її життєвої дороги, то зможуть тепер кинути дещо більше світла на знані їм факти з біографії Покійної. Немає сумніву, що багато дечого Покійна забрала з собою на той світ. Свого часу писав я „Передмову" до її збірки поезій. Збірка має назву „Окрушини". Подані в „Передмові" факти були перевірені з авторкою. Подаючи біографічні дані про Т. Душенко тепер, спиратись буду в основному на „Передмові". Дещо повторю за інформаціями Покійної чоловіка.

* * *

Бл. п. Тетяна Княгиницька Душенко — буковинка, але місце її народження є Грац, місто в Австрії, куди — з огляду на воєнні обставини (під час Першої світової війни) — переїхала її мати Меланія Княгиницька. Батько Тетяни — Дмитро Княгиницький — брав тоді участь у війні. Дмитро Княгиницький за освітою був доктором правничих наук. Меланія — з Томовичів — Княгиницька теж здобула вищу освіту, що — в тому часі — було рідкістю у жінки. Обоє батьків походили із священичих родів. Батько був сином священика українського католицького віровизнання, а мати — дочкою православного священика. Тетяна почала свій життєвий шлях дня 5-го лютого 1916 року. Коли воєнні обставини на Буковині змінилися на користь Австрії, Меланія Княгиницька переїхала з малою донечкою до Черновець. В Чернівцях, в 1918 році, прийшов на світ брат Тетяни — Олександер.

Після війни д-р Дмитро Княгиницький поселився у містечку Заставна на Буковині, де відкрив свою адвокатську практику. По деякому часі до Заставни переїхала його дружина з дітьми. Містечко Заставна було осідком Княгиницьких аж до окупації Буковини большевиками в 1940 році. Тетяна, очевидно, залишала Заставну, коли прийшов час здобуття середньої і вищої освіти.

Перебуваючи ще дитиною в Чернівцях, Тетяна відвідувала короткий час тамошній садочок. Початкову освіту здобула в Заставні. Був це час румунізації шкільництва на Буковині. Протягом одного року Тетяна мала ще змогу вчитися української мови як предмету і таким чином навчилася писати й читати по-українськи. Згодом румунізація українських шкіл на Буковині була завершена. Своє знання з обсягу українознавства молода Тетяна поширювала і поглиблювала тоді за допомогою батьків, а то й самотужки. Із зліквідованої шкільної бібліотеки (очевидно — української) в Заставні, в домі Княгиницьких опинилися річники „Літературно-Наукового Вісника", які стали улюбленою лектурою підростаючої Тетяни. З цього журналу пізнала вона друковані там твори Івана Франка, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Василя Стефаника, Михайла Коцюбинського, Володимира Винниченка, Спиридона Черкасенка, Марка Черемшини, Миколи Вороного, Агатангела Кримського, Василя Пачовського, Володимира Самійленка, Христі Алчевської та інших. Не був чужим для Тетяни і „Кобзар" Тараса Шевченка. Книжку цю, що була власністю батька, читала вона кількакратно.

(Продовження буде)

Українська...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

минулорічну виставку-ярмарок у Франкфурті, погодиться взяти на себе обов'язки координатора цьогорічної виставки у Франкфурті. Але й відразу ставимо вимоги що: 1) Це тільки одноразове зобов'язання; 2) створиться Тимчасовий комітет з усіх зацікавлених організацій, установ та видавництв для переведення цієї виставки. Фундація допоможе в технічній підготові чи навіть самому переведенні виставки та буде координатором між управою виставки у Франкфурті і тимчасовим українським комітетом; 3) створиться постійний світовий комітет для переведення цієї та її подібних українських книжкових виставок-ярмарків; 4) кожне наше видавництво, інституція чи установа зобов'язуються призначити певну суму грошей на покриття коштів виставки. Комітет виготовить відповідну формулу для цього, 6) наше зусилля буде відповідно одобрене та підтримане українською громадою вільного світу, а зокрема СКВУ та церковними ієрархіями. Очевидно, що Фундація УВУ допоможе не тільки як координатор, але й дасть відповідну матеріяльну допомогу.

Слово залишається передусім за українськими видавництвами. Часу залишилося дуже мало і діяти треба негайно. Якщо українські видавництва у вільному світі бажають поширити правду про Україну та її народ у формі української книжки, то просимо голоситись до Тимчасового комітету як також голосити свою участь у Франкфуртській виставці по змозі якнайскорше на адресу Фундації УВУ: Ukrainian Free University Foundation, Inc., 203 Second Avenue, New York, N. Y. 10003. До речі, ми ще не отримали точного цінника від управи виставки у Франкфурті, але минулого року місце коштувало коло 1,000 долярів, залежно від того, що замовляло дане видавництво. Вважаємо, що все разом, тобто місце, устаткування, подорож представників, нічліги, харчі, тощо буде коштувати між 5-6,000 долярів. Сума надзвичайно мізерна, коли взяти під увагу важливість справи та досить велике число хоч би навіть наших видавництв та установ, які напевно допоможуть фінансово.

Пустословні...

Закінчення зі ст. 2-ої)

зберігають своє інтернаціоналістичне звучання і в наші дні". Дійсно в тому, власне, і полягає вся трагічно-жорстока іронія модерної історії народів СССР.

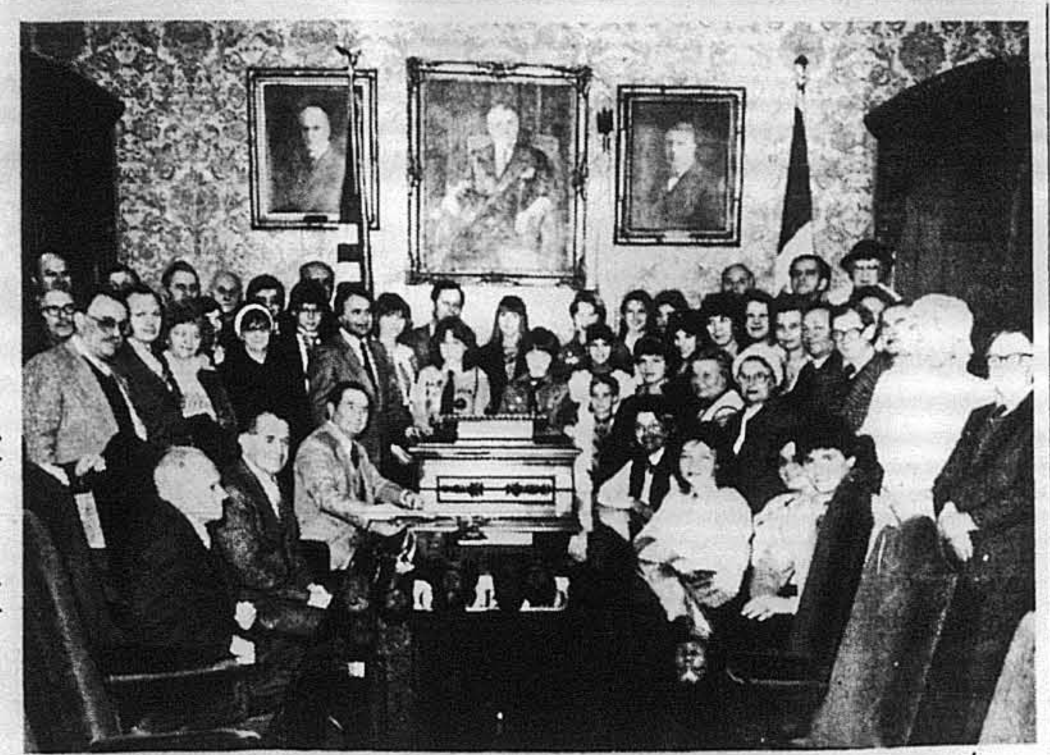
Але щож це все разом означає і про що тут йдеться? Було б, очевидно, більш ніж помилковим і зовсім не на місці вважати, що маємо тут до діла з якоюсь дійсною коректурою сучасного напрямку „ленінської національної політики", чи тим більше з її будь-яким новим курсом. Ці речі, як відомо, залишаються ще далі „константами" у сенсі їхнього устремління на утворення „єдиного радянського народу" шляхом перемішання населення, „розчинення" неросійських націй російським елементом і встановлення „інтегральної багатонаціональности" як перехідного етапу до повної русифікації. Доречно, однак, перш усього сказати, що Андропов, як 15-річний шеф КГБ, добре ознайомлений з усіма складностями, потенціями і труднощами національного питання і зосібна є вповні свідомий того, що дотеперішній курс гострої, безоглядної, інтенсивної русифікації — попри всі удари, нанесені неросійським народам — починає щораз то більше діяти не лише за законом „зменшених прибутків", але й стає часто „антипродуктивним". Він зокрема доводить до зросту антиросійського національного опору, загострення міжнаціональних відношень і повного краху та повної компромітації совєтської національної політики не лише в очах населення „соціялістичного блоку", але й Третього і вільного світу. В такому сенсі національне питання стало Ахіллевою п'ятою не лише цілої внутрішньої політики Кремля, але й його певних вузлових проєкцій зовнішньо-політичної і психологічно-пропагандивної діяльности.

І в такій ситуації, Андропов, відомий, зрештою, із своєї немалої підприємчивости, зумовленої його софістикованістю і рафінованістю, поєднаними з безоглядністю, жорстокістю і агресивністю, вважав за потрібне проявити відповідну „ініціятивність" та деяку нібито новизну теж і в питанні національної політики. Подібно як він це зробив у зовнішній політиці з „мирною офензивою"", чи в соціяльно-економічній з „піднесенням трудової дисципліни". Лише в національному випадку у більш „міньятюрних" вимірах і об'ємах..

Іншими словами, йдеться тут лише про злагіднення самих контурів безмірногострої русифікаційної політики, при допомозі обманливого, пустословного, фрагментарного „фігового листка", який має, бодай частинно, приховати жорстоку тактику і стратегію теперішнього наступу Москви на неросійські народи. Якщо, однак, Андропов і його горовські сподіються в цей спосіб добитися такої своєї, хоча б обмеженої тактичної цілі, то вони глибоко помиляються, бо тільки повне і виразне стримання дотеперішнього русифікаційного курсу, осудження його, дерусифікація у неросійських республіках і повноправне введення корінних мов в шкільництво, науку, культуру, адміністрацію, партію, господарське діловодство та інші ділянки народного життя цих республік, могли б допомогти Андропову і горовським у їхній „боротьбі проти національної вузькости та відособлености і інших „негативних проявів", що від них тріщить сучасна російська імперія. Якщо ж йдеться про „національну чванливість і зазнайство", то ці претенсії слід адресувати до самих лише росіян, в яких якраз дотеперішня „ленінська національна політика" і розвинула до гіперболічних шовіністичних вимірів ці риси. І звідси треба б починати всяку розмову хоча б про „рівноправність мов". Бо, наприклад, у випадку України не вистачали б вже й навіть такі половинчасті експерименти, як шелестівські „міні-українізації". Тільки повна і дійсна українізація могла б, якоюсь мірою, виправити ці „прорахунки", що про них якраз говорив сам Андропов.

ГРОМАДИ ВІДЗНАЧИЛИ РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Клівленд

Делеґація українців Великого Клівленду на авдієнції у посадника Дж. Войновіча 19-го січня одержала проклямацію Українського Дня Незалежности.

Фото Т. Гаспарік

Святкування державности українського народу у Клівленді відбулися в цьому році 30-го січня в залі православної парафії церкви св. Володимира в Пармі. Тижневе спізнення було спричинене тим, що запрошені позамісцеві виконавці не могли приїхати 23-го січня, потім відкликали участь і в уже узгодженому реченці. Управі довелося укладати нову програму з участю оперового співака Миколи Фабрики з дружиною Іриною з Джерзі Сити та місцевих: композитора Ричарда Масного, пяніста, і директора Школи Українознавства Василя Іванчука, який виголосив промову.

Концерт пройшов з великим успіхом на вдоволення організаторів і його 500 учасників. Святкування і концерт з нагоди 65-річчя державности підготовив і ними проводив адв. Богдан Футей з Управою Українських Злучених Організацій— Відділу УККА. Він постарався про проголошення посадником Дж. Войновічом у Клівленді і посадником І. Петрускою в Пармі суботи, 22-го січня, а нововибраним губернатором Ричардом Селесті неділі, 30-го січня, в усьому стейті Українським Днем Незалежности. Міська Рада Клівленду під проводом Дж. Форбса на внесок радного І. Заяця ухвалила довшу Резолюцію Признання для УЗО.

З розпорядження посадників, приятелів української громади, 22-го січня український прапор був вивішений на маштах обох маґістратів. Священики сімох парафій у Клівленді відправили в неділю, 30-го січня, Служби Божі, вимолюючи благословення для українського народу.

Вступна частина концерту пройшла за стандартним порядком: відкриття, апель сімох ветеранських і молодечих товариств, спів гимнів і відчитання проклямацій. Апель перевів найстарший рангою поручник УСС проф. Роман Лесик, а другий живучий у Клівленді колишній усусус, хорунжий Іван Палка був прапороносцем ОбВУА. Іншими виконавцями цієї частини були голова д-р Б. Футей, д-р Юрій Оришкович, учителька Зірка Шокалюк і радний 21-ої округи Іван Заяць, який був особистим представником губернатора Селесті.

Другу частину концерту розпочав баритон Микола Фабрика піснею О. Олеся „Яка краса відродження країни" музика Василя Шутя. Промову виголосив дир. В. Іванчук. Потім М. Фабрика проспівав ще вісім українських пісень при акомпаньяменті своєї дружини Ірини. Композитор Р. Масний заграв на піяніно Прелюдій до другої і четвертої дії власної опери „Тріюмф хреста". Обидва ці виконавці стали атракцією публіки.

Між виступами цих мистців діти 6-ої кляси Школи Українознавства відтворили події 1918–19 років у монтажі „Нова держава", що його уклала учителька Оля Кость.

Учасники святкування одержали „Вісті УЗО" ч. 7 і ч. 8 (разом 10 стор.) з програмою, проклямаціями і звітом з авдиєнції 19-го січня у посадника Клівленду Дж. Войновіча, а також двокольорову брошуру (15 ст.) із змістом опери, виготовлену автором лібретта.

Побіч сцени були розвішені чотири Універсили та карта українських земель з 1918 року, випозичені з місцевого Українського Музею-Архіву.

Щоденник „Плейн Ділер" надрукував у ч. з 31-го січня інформацію про цей концерт. Звітодавець пропустив між виконавцями Р. Масного.

Святкування ці організували УЗО-Відділ УККА, які незмінно працюють для добра всієї громади як надбудова діючих в ній товариств без найменших різниць і без огляду на відносини в інших містах.

Степан Кікта

Пассейк — Кліфтон

Старанням УККА Відділ Пассейк - Берґен повіт, що його очолює адвокат Константин Ваньо, громади Пассейк - Кліфтон, Н.Дж., гідно відзначили 65-ту річницю відродження української державности.

В дні 18-го січня ц.р. о год. 8-ій вечора в приміщеннях міського управління в Кліфтоні відбулося урочисте проголошення Дня Української Незалежности. Проклямацію, підписану посадником міста Ґльорією Колодій, вручено українській делеґації у присутності представників міської управи.

В четвер, 20-го січня, в 11-ій год. перед полуднем посадник Пассейку Роберт Гейр проголосив у Сити Голдень 22-го січня — Днем Української Державности. Крім представників організацій, які входять у склад місцевого Відділу УККА, в церемонії взяли участь: парох української католицької церкви св. о. Миколая Рафаїл Турконяк, парафіяльна школа із директоркою сестрою Дионізією і учительками та старше громадянство. Під час цих святкувань промовляли голова СУА Мирослава Ваньо і менаджер Пассейку Р. Бруце. Опісля вивішено український прапор поруч американського.

В неділю 30-го січня, о год. 4-ій по полудні в залі Української Централі відбулася святочна Академія. Святкування попередили ранішні Богослуження за український народ і поляглих, що були відправлені в українських церквах у Пассейку і Кліфтоні.

Програму академії започатковано врочистим внесенням прапорів українських організацій та вмаршуванням зорганізованої молоді Пласту і СУМА під проводом старшого пластуна Богдана Крамарчука.

Стефанія Сікоряк при акомпаньяменті юначки СУМА Христини Ґерулі відспівала американський гимн, а відтак присутні проспівали український гимн. Свято відкрив голова УККА адв. К. Ваньо та прочитав англійською мовою проклямації губернатора стейту Томаса Кейна і посадника Пассейку Роберта Гейра. Сумівка Оленка Олещук прочитала IV Універсал.

Святочну промову виголосив мґр Осип Рожка. Він підкреслив вартість IV Універсалу в дальшому розвитку української нації: боротьба УВО - ОУН, проголошення самостійности Карпатської України, УПА, як і відновлення власної держави Актом 30-го червня.

Мистецьку частину на гарно оформленій Орестою Федун сцені започаткувала юначка СУМА Христина Ґеруля, яка заграла на фортепіяні „Токкатіну" Грудіна і „Без тебе, Олесю" Лисенка. Потім юнацтво Пласту і старші юначки СУМА окремо вивели монтажі відповідно підібрані для святкування Січневих Роковин. Вокальний ансамбль школи св. Миколая під мистецьким керівництвом учительки Зірки Березн проспівав три пісні: „Ми йдем вперед", „Молоді ми" І. Недільського й „Ой, видно село". Акомпаньювала на фортепіяні Зірка Береза. Танцювальна група при Осередку СУМА під керівництвом Романа Стеткевича вивела танок „Прядильниця".

Програму свята закінчив місцевий чоловічий хор „Гайдамаки" під дириґуванням Володимира Васькова. Хор проспівав „Вилітали орли" муз. Лисенка, „Світить місяць", марш куреня бойків, та „Вперед" муз. Китастого, фортепіяновий супровід Христини Ґерулі.

Свято, що його закінчено співом „Боже Великий, Творче Всесильний", мало широкий відгомін у місцевій англомовній пресі.

Марія Стефанів

Дітройт—„Рідна Школа"

З нагоди Січневих Роковин та Листопадового Зриву, Школа Українознавства Товариства „Рідна Школа" влаштувала в шкільній авдиторії „День Героїв", програму якого виконали учні під проводом своїх учителів.

Свято почалося піснею „Гей, у лузі червона калина похилилася", яку відспівали учні та гості, що заповнили залю шкільної авдиторії.

Доповідь про історичні події 1918—1921 років виголосив Марко Лаврін, учень матуральної кляси Школи Українознавства. У своєму сконденсованому рефераті він назвав Українську Центральну Раду першим парляментом відновленої української держави. Щоб діяти суверенно, продовжував він, Українська Народна Република проголосила себе незалежною державою, яку визнали могутні в тому часі Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина і Болгарія, та підписали з Україною договір у Берестї 4-го лютого 1918 року. Листопадовий Зрив допровадив до проголошення Західньої Української Народної Республіки, а її Українська Галицька Армія відкрила західній фронт боротьби проти Польщі.

Спільні зусилля за волю завершились актом злуки всіх українських земель в українській соборній державі. Доповідач звернув особливу увагу на славні бої за волю під Крутами і Базаром. „Герої Крут і Базару,—сказав він,—мусіли згинути, щоб Україна жила як відроджена нація і самостійна держава". Доповідь Марка Лавріна була старанно опрацьована й виголошена гарною українською мовою.

В програмі живого слова були гуртові виступи учнів другої, третьої, четвертої, п'ятої дев'ятої, та одинадцятої кляс. Вони виконали такі твори: „Ми є діти українські", „Легенда Крут", „Перший Листопад 1918 р." „Наш Львів" та „Сузір'я Лицарів". Живе слово учнів згаданих кляс було вдалою мистецькою ілюстрацією „Свята Героїв".

У останній частині програми виступили юні бандуристи школи кобзарського мистецтва під проводом Михайла Сердюка. Вони виконали з успіхом „Запорізький марш" та в'язанку пісень—„Встає хмара", „Гей, на горі там женці жнуть" і марш „Україна". Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

Зле, що тільки незначний відсоток батьків приходить на учнівські імпрези. Учителі рідного шкільництва доцільно поступають, коли поруч із клясним навчанням українознавчих предметів підготовляють учнів до виступів на сцені, де вони самі доповідають, рецитують поетичні твори або співають пісні. Діти виконують це з великою охотою, коли бачать перед собою численних слухачів, і не тільки своїх батьків, але також учасників з-поміж широкого громадянства. Тому підтримуймо виступи шкільної молоді нашою численною участю, коли хочемо допомогти рідній школі виконати з успіхом своє виховне завдання.

Осип Сливинський

Ґлен Спей

Як вже ввійшло в традицію, у суботу 22-го січня ц.р. в українському селі в Ґлен Спей, Н. Й., відзначено світлі роковини української державности і соборности піднесенням американського і українського прапорів на щоглу перед місцевою ратушею. О год. 10-ій ранку при участі майже всіх мешканців українського села, посадник міста Ломберленд, частиною якого є українське село, та міських радних і інших урядників міської адміністрації, під звуки американського гимну піднесено американський прапор, а після того під звуки українського гимну піднесено український прапор.

Голова Об'єднання Українців в Ґлен Спей д-р Олександер Ничка привітав зібраних, підкреслюючи важливість і значення щорічного святкування Дня Незалежности та попросив Зенона Голубця відчитати відповідну проклямацію міської ради, на основі якої така церемонія щорічно відбувається. Цей короткий, але врочистий салют закінчив коротким словом посадник Дан Шіц, який висловив віру що прийде день, коли український народ матиме змогу святкувати свій „Індепенденс Дей" у вільній українській державі.

Після того всі зібрані вислухали Службу Божу в намірені українського народу, яку відправив о. Юліян Осадца в церкві св. Володимира.

Гутіркою при солодкім і каві закінчився цей врочистий для ґленспейської громади ранок.

Неначе продовження ранішнього відзначення історичних роковин 22-го січня перед ратушею була спеціяльна радіоавдиція зі станції в Порт Джервіс від год. 6:30 до 7:30 вечора, заходом референтури для справ культури при Громадській Ради Об'єднання Українців в Ґлен Спей. Програма почалася бадьорою маршовою музикою, після того З. Голубець англійською мовою передав слухачам короткий нарис історії України аж до урочистих дат 22-го січня 1918 і 1919 років та відчитав резолюцію Міської ради про встановлення Дня Української Незалежности в Ломберленді.

У короткій промові українською мовою З. Голубець, вказавши на епохальне значення актів 22-го січня 1918 і 1919 років, звернув увагу на потребу здорового патріотизму і братерської любови незалежно, від партійних переконань, особливо в обличчі московського гніту українського народу під сучасну пору та неприхованого пляну знищення української нації.

У мистецькій частині програми з питомим їй відчуттям і вмінням передати це публіці Галина Біровець прочитала вірш А. Галана „22-го Січня", а Слава Гунчак прочитала вірш С. Кубали „Поклін Україні". Поему „Чому?...", написану для цієї програми, прочитав сам автор З. Голубець. З докором питаючи, чому Україна зараз зносити жорстокі дні неволі, автор пригадує про славний день 22-го січня на Софійській Площі в Києві. Він закінчує поему вірою, що Україна „встане нам на віки вільна, щоб сталить своє буття".

Святочна Академія для відзначення Дня Української Незалежности заповіджена на неділю, 23-го січня, в залі під церквою св. Володимира о год. 1:30 по полудні. Свято відкрив голова Об'єднання Українців в Ґлен Спей д-р О. Ничка на фоні малюнку пам'ятника Богданові Хмельницькому, під яким відбулася історична подія проголошення державности і соборности.

Святочну доповідь виголосив інж. Данило Дмитренко. Прелеґент, тоді ще молодий юнак, був свідком тих історичних подій. Він подав огляд подій, що привели до актів 22-го січня 1918 і 1919 років. Як свідок і юний учасник подій, прелеґент описав ці історичні події з великою дозою автентичности. Присутні з великою увагою вислухали доповідь, бо вже не багато є очевидців, що можуть нам розповісти про свою особисту участь і переживання в ті вагомі для нашої історії дні.

Мистецьку частину виповнили виступи мішаного хору при Об'єднанні Українців в Ґлен Спей, який виконав „Єднаймося" К. Стеценка, „Нема тії сили" В. Витвицького і „Живи, Україно" М. Гайворонського. Мельодеклямацію „Прославлена" Б. Бори виконали Л. Гайдар, Я. Гунчак та З. Озарук, а деклямацію „То не грім" Б. Бори виконала Г. Біровець.

Академію закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна". Диригент хору інж. О. Ганій, фортепіяновий супровід Герта Гіриак, оформлення сцени З. Голубець.

Рівень програми (до речі, виконаної включно силами українського села), зокрема мистецьке слово, був високий і зробив на публіку помітне враження, що можна було відчути і почути під час товариської гутірки при солодкім і каві після програми.

А. Осадца

Пласт у Нюарку відзначив 22-го січня іменовано двох „Гетьманських Скобів"

Нюарк, Н.Дж. (В.Т.). — Неділя, 23-го січня ц.р., надовго залишиться в пам'яті пластової молоді нюаркської Станиці, як рівнож пластових виховників і батьків цієї молоді, бо того дня ця Станиця не тільки дуже оригінально і цікаво відзначила роковини державности і соборности України, але також Начальний Пластун пл.сен. Юрій Старосольський, Л.Ч., іменував двох членів місцевого 5-го Куреня УПЮ, а саме: пластунів скобів Романа Білинського і Тараса Кігічака, „Гетьманськими Скобами" тобто, надав їм найвищі почесні ступені, що їх може одержати пластун юнак.

Січневий апель Станиці, бунчужним якого був ст.пл. Орест Пенцак, Чорн., розпочався у залі місцевої української католицької школи св. Івана Хрестителя відспіванням українського національного гимну. Відтак пл.сен. Василь Тершаковець, Л.Ч., виголосив гутірку „Українські Визвольні Змагання". Гутірка проходила з допомогою прозірок, на яких були зображені різні мапи, видатні особи і важливіші події періоду Визвольних Змагань, документи Української Народної Республіки та Української Держави гетьмана Павла Скоропадського тощо. Прозірки виготовив пл.сен. Іриней Юрчук, Л.Ч. Присутні з великою цікавістю сприйняли гутірку, бо,як опісля висловилося багато пластунів і їхніх батьків, набагато краще можна уявити собі дану подію, якщо не тільки чуєте розповідь про неї, але також бачите цю подію та зв'язані з нею особи на екрані.

Дальша програма Січневого апелю проходила в гімнастичній залі тієї української школи. Як і на згаданій гутірці, так і на цій частині програми були присутні, крім місцевого пластового проводу, виховників, пластової молоді та їхніх батьків, Начальний Пластун д-р Юрій Старосольський та пл.сен. Михайло Мочула, Л.Ч., 1-ий заступник голови Крайової Пластової Старшини та Крайовий Комендант Пластунів.

Після здання звітів, святочний наказ відчитав писар ст.пл. Юрій Стасюк, Л.Ч. У наказі підкреслено важливість Актів 22-го січня 1918 і 1919 років в історії українського народу і зазначено, що „ми, українські пластунки і пластуни у вільному світі, ніколи не відступимо від ідеї Четвертого Універсалу та Акту Злуки; разом з цілим українським народом ми прямуємо до світлого завтра, коли то дзвони Святих Софії і Юра звістять світові про воскресення самостійної, ні від кого незалежної, вільної суверенної Української Держави."

У наказі також висловлено признання і похвалу кошовій ст.пл. Олі Ретьці-Стасюк, Стежі, та гніздовому ст.пл. Романові Пиндусові, Ч.К., за зорганізування та переведення дводенного дошколу для новацьких виховників. Рівнож Станична Старшина висловила признання і подяку всім учасникам Орликіяди 1982-го року як також учасникам та організаторам різдвяного базару та новорічної коляди.

Відтак грпа новачок зложила заяву вступу і одержала новацькі хустки; велика кількість новацтва і юнацтва одержала посвідки і відзнаки за різні пластові вмілості а кілька юначок перейшло до старшого пластунства.

Тоді проголошено пластові відзначення для членів нюаркської Станиці за видатну працю продовж минулого року, а саме: 4-те пластове відзначення одержав пл. розв. Богдан Полянський, 3-тє відзначення отримали пл. розв. Одарка Полянська та пластуни розвідувачі Адріян Пенцак, Маркіян Український, Василь Федоренко, Данило Кігічак, Андрій Стусик і Богдан Полянський, а 3-тє старшопластунське відзначення признано Мотрі Тимків, Андрієві Павловичеві та Іванові Чировському. Крім того, „Грамоту заслуги" за працю з новацтвом одержав пл.сен. Борис Стахів, Чорн.

Опісля відбулося дуже імпозантне іменування скобів Тараса Кігічака та Романа Білинського „Гетьманськими Скобами". Спершу виступила почесна стійка, яка складалася з кандидатів на пластунок вірлиць і пластунів скобів. Потім Начальний Пластун Ю. Старосольський попросив батьків згаданих двох юнаків, а саме: Марію і мґра Ігоря Кігічаків та Марту Білинську і пл.сен Олега Білинського, Сіром., стати за їхніми синами.

Іменуючи цих двох юнаків найвищим почесним ступенем УПЮ і вказуючи на їхні заслуги, д-р Старосольський заявив, що як Начальний Пластун він перебуває у різних місцевостях, де живуть українці, і виконує різні функції, але найбільшу радість приносить йому завжди акт іменування „Гетьманських Скобів чи Вірлиць", бо таке іменування — це не тільки успіх самих іменованих, але цілого Пласту і української громади. Не зважаючи на невідрадну ситуацію в світі, пластуни завжди „йдуть вперед" і тому вибирають з-поміж себе найкращих, щоб стали провідниками Пласту та української громади. Він підкреслив, що ці два та інші „Гетьманські Скоби та Вірлиці" не тільки віддзеркалюють стан Пласту та нашої громади, але мусять далі працювати для добра Пласту та українського народу. Начальний Пластун поґратулював новойменованим і їхнім батькам, а також ґратулювали їм Крайовий комендант пластунів пл. сен. Михайло Мочула, нюаркський станичний пл.сен. Юрій Дац Л.Ч., кошовий пл.сен. Юрій Тарасюк, Л.Ч., зв'язковий 5-го Куреня УПЮ пл.сен. Лев Чировський, Ч.К., та інші місцеві пластові провідники. Між іншим, не можна було не завважити великої шарфи перед однією групою новаків на якій були слова: „Новаки роя 'Олені' ґратулюють братчикові Романові Білинському".

На честь новойменованих „Гетьманських Скобів" Т. Кігічака та Р. Білинського присутні тричі вигукнули пластовий привіт „Сильно! Красно! Обережно! Бистро!' та відспівали пластовий гимн.

Цьогорічний Січневий апель Пластової Станиці в Нюарку закінчено відспіванням гимну закарпатських пластунів.

Опісля у Пластовій Домівці відбулася перекуска, що її приготовили жінки членів Станичної Старшини. З розмов під час перекуски можна було ствердити, що, як сказано на початку цієї вістки, неділя, 23-го січня ц.р., дійсно надовго залишиться у пам'яті присутніх на цьогорічному відзначенні роковин державности і соборности України пластової Станиці в Нюарку.

Вшанують...

(Продовження зі стор. 1)

один відгук про проф. В. Переяславець від Р.Нуреєва: „Валентина Переяславець є знаменитою учителькою. Я мав щастя потрапити до її рук, коли я прибув з Росії, де справи були... дещо дезорганізовані. Дисципліна в її клясі допомагала сконцентруватися мені на власному вишколі. Її кляси — лекції дають фантастичну силу. Моя праця з нею допомогла мені триматися на тому рівні, на якому я стою. Я привів Марго до кляси (В. Переяславець). Спочатку вона (Марго Фонтейн) ставилася з певним недовір'ям. Але від першої лекції вже вона (М. Фонтейн) ніколи не перепускала нагоди взяти лекції в Переяславець". Навіть тоді, коли славна англійка була в дорозі до Австралії, чи Панами, наприклад, — пише далі Нуреєв, — „Фонтейн старалася заскочити хоч на короткий час до Ню Йорку, щоб взяти участь в клясі „Одинадцята тридцять". Це о годині 11:30 вранці розпочиналася майже легендарна двогодинна кляса славного на весь світ педагога.

Не менше захоплення і вдячність висловили численні інші її учні, імена яких стоять гордо на сторінках „Хто є Хто" в американському балеті: Олег Брянський, Вілліям Картер, Антон Долін, Нора Кей, Марле Парк, Віолетта Верді, Браєн Шов, Рут Енн Козан, Мері Еллен,Мойлан Генкс і інші. Такі ж слова найбільшого признання й захоплення можна почути і від українських визначних хореографів, балетмайстрів і балерин, наприклад,від Роми Прийми-Богачевської. І це якраз в колах колишніх учнів В. Переяславець виникла ідея влаштувати „Ювілей-несподіванку" для своєї улюбленої учительки. У суботу, 26-го лютого, її шанувальники, звеличники і цінителі української культури у приміщенні Українського Інституту Америки, о годині 4-ій по полудні, влаштують вечір з нагоди її славного 75-річчя і 60-річної балетної діяльности.

До святкового Комітету підготови ювілею входять: хореограф Рома Прийма-Богачевська, ред. Уляна Любович, мистець Слава Ґеруляк, актор Степан Крижанівський, інж. Володимир Гнатківський, Оксана Базилевська — колишня учениця В. Переяславець, імпресаріо Михайло Івасівка та інші. Слово про Валентину Переяславець скаже спеціяльно для того запрошений гість з Філядельфії,її приятель, письменник, поет і журналіст д-р Остап Тарнавський. Інші члени комітету поділяться з присутніми спогадами про свої „перехрестя стежок" з великою учителькою і балериною. Співатиме співак-баритон Міської опери в Ню Йорку Юрій Богачевський; ґратиме піяністка проф. Дарія Каранович. Після програми — товариське прийняття.